

СХВАЛЕНО Кабінетом Міністрів України
(Постанова № 437 від 22 травня 2019 р.)
спільним рішенням Президії Національної
академії наук України (протокол № 22/10
від 24 жовтня 2018 р.) і Колегії
Міністерства освіти і науки України
(протокол № 10/4-13 від 24 жовтня 2018
р.)

**ЗАТВЕРДЖЕНО Українською
національною комісією з питань
правопису (протокол № 5 від 22
жовтня 2018 р.)**

**СТИСЛИЙ ОГЛЯД ОСНОВНИХ
ЗМІН У НОВІЙ РЕДАКЦІЇ
«УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ»
(2019)**

Зміни можна умовно поділити на дві великі групи:

(1) власне зміни у написанні слів (без варіантів) і

(2) варіантні доповнення до чинної норми.

1. БЕЗ ВАРІАНТІВ

проєкт, проєкція

(так само як *ін'єкція*, *траєкторія*,
об'єкт та інші слова з латинським
коренем -ject-)

плеєр (play+er), конвеєр (convey+er),
феєрверк, Соєр, Хаям, Феєрбах,
«Звук [j] звичайно передаємо відповідно до
вимови іншомовного слова буквою й, а в
складі звукосполучень [je], [ji], [ju], [ja]
буквами є, ї, ю, я: *бу́єр, конве́єр, пле́єр,
фла́єр, лоя́льний, парано́я, плея́да, роя́ль,
сакво́яж, секво́я, фая́нс, феєрве́рк, ін'є́кція,
проє́кт, проє́кція, суб'є́кт, трає́кторія, фо́є,
є́ті, Го́я, Саво́я, Феєрба́х, Ма́єр, Кає́нна, Іса́я,
Йога́нн, Рамбуе́, Со́єр, Хая́м, Хеєрда́л,
Юно́на, Ітс».*

Дікенс, Тékерей, Бéкі (без подвоєння приголосних -кк-) «Буквосполучення ск, що в англійській, німецькій, шведській та деяких інших мовах передає звук [к], відтворюємо українською буквою к: *Дікенс, Дікінсон, Джексон, Тékерей, Бéкі, Букінгем, Бісмарк, Брюкнер, Брокес, Ламарк, Што́кманн, Стокго́льм, Рудбек, Шерлок*».

НАПИСАННЯ РАЗОМ: мінісукня, віцепрезидент, ексміністр, вебсайт

«Р а з о м пишемо: слова з першим
іншомовним компонентом, що визначає
кількісний (вищий від звичайного, дуже високий
або слабкий, швидкий і т.ін.) вияв чого-небудь:
архі-, архи-, бліц-, гіпер-, екстра-, макро-,
максі-, міді-, мікро-, міні-, мульти-, нано-,
полі-, преміум-, супер-, топ-, ультра-, флеш-:
архіскладній, гіпермаркет, екстраклас,
макроекономіка, мікрохвильі, мультимільйонер,
преміумклас, супермаркет, топменеджер,
топмодель, ультрамодний, флешінтерв'ю.

г) слова з першим іншомовним компонентом **анти-, контр-, віце-, экс-, лейб-, обер-, штабс-, унтер-**: *антивірус, контрудар, віцепрем'єр, віцеконсул, ексчемпіон, ексміністр, експрезидент, лейбгвардієць, лейбмедик, обермайстер, оберофіцер, оберлейтенант, оберпрокурор, штабскапітан, унтерофіцер, але за традицією контрадмірал».*

пів хвилини, пів яблука, пів Києва (пишемо нарізно без дефіса) але одним словом як цілісне поняття *півострів, півзахисник, півмісяць*

«Невідмінюваний числівник **пів** зі значенням “половина” з наступним іменником – загальною та власною назвою у формі родового відмінка однини пишемо окремо: *пів а́ркуша, пів годі́ни, пів відрá, пів мі́ста, пів огірка́, пів о́строва, пів я́блука, пів я́щика, пів я́ми, пів Євро́пи, пів Кі́єва, пів Украї́ни*. Якщо ж **пів** з наступним іменником у формі

називного відмінка
становить єдине поняття і
не виражає значення
половини, то їх пишемо
разом: *півáркуш, південь,*
півзáхист, півкóло,
півкúля, півмісяць,
півóберт, півовáл,
півострів».

РОСІЙСЬКІ ПРІЗВИЩА

рос. Донской → Донський, рос.

Трубецкой → Трубецький

виняток Лев Толстой

«Прикметникові закінчення російських прізвищ передаються так:

Закінчення -ой передаємо через -ий:

*Донський, Крутий, Луговський, Полевий,
Соловйов-Сєдій, Босій, Трубецький, але
Толстой.*

ЗМІНИ В ОКРЕМИХ СЛОВАХ священник (як *письменник*)

«Подвоєння приголосних як наслідок їх збігу.

1. Подвоєння букв на позначення приголосних маємо, якщо збігаються однакові приголосні:

в) кореня або основи на -н- (-нь-) і суфіксів -н- (ий) -н-(ій), -ник, -ниц-(я):; *дві день – дённий, закóн – закóнний, кінь – кінний, осінь – осінній, туман - туманний; башта́нник, годі́нник, письме́нник, свяще́нник; віко́нниця, Ві́нниця*; букви н зберігаємо й перед суфіксом -ість в іменниках та прислівниках, утворених від прикметників із двома н: *закóнний – закóнність – закóнно, тумáнний – тумáнність – туманно».*

Святвечір

«Р а з о м пишемо:

а) складноскорочені слова

(мішані та складові

абревіатури) й похідні від

них: *адмінресурс*,

Міносвіти,

профспілка, *Святвечір*,

.....».

ВЕЛИКА БУКВА

Назви товарних знаків, марок
виробів

*Автомобілі марки «Жигулі»
вироблялися з 1970 по 2014 рік.*

З малої букви, якщо вживається як
загальна назва, наприклад: Він
приїхав на старих обшарпаних
«жигулях» (... на новому блискучому
«фольксвагені»)

2. ВАРІАНТИ

(допускається правописна варіантність)

СЛОВА ІНШОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Вергілій і Вергілій, Геóрг і Геóрг,

Гулліве́р і Гулліве́р

«У прізвищах та іменах людей допускається передавання звука [g] двома способами: шляхом адаптації до звукового ладу української мови – буквою г (*Вергі́лій, Гарсі́я, Ге́гель, Геóрг, Ге́те, Грегуа́р, Гулліве́р*) і шляхом імітації іншомовного [g] – буквою ґ (*Вергі́лій, Га́рсі́я, Ге́ґель, Геóрг, Ге́те, Грегуа́р, Гулліве́р* і т. ін.).».

аудієнція і авдієнція, лауреат і лавреат
(пор. лавр), аудиторія і авдиторія
«У словах, що походять із давньогрецької
й латинської мов, буквосполучення **au**
звичайно передається через **ав**:
автенті́чний, автобіогра́фія,
автомобі́ль, а́втор, авторитéт,
автохто́н, ла́вра, Авро́ра, Маврита́нія,
Павло́ . У запозиченнях із давньогрецької
мови,

що мають стійку традицію передавання буквосполучення *au* шляхом транслітерації як *au*, допускаються орфографічні варіанти: *аудіє́нція і авдіє́нція, аудито́рія і авдито́рія, лауреа́т і лавреа́т, па́уза і па́вза, фа́уна і фа́вна.*».

кафедра і катедра, ефір і етер,
міф і міт, Борисфен і Бористен
«Буквосполучення th у словах
грецького походження передаємо
звичайно буквою т: *антоло́гія,*
антрополо́гія, апте́ка, а́стма,
бібліоте́ка, католи́цький, теа́тр,
тео́рія, ортодо́кс, ортопе́дія,
Амальте́я, Промете́й, Те́кля,
Таї́сія, Теодо́р.

У словах, узвичаєних в українській мові з **ф**, допускається орфографічна варіантність на зразок: *ана́фема* і *ана́тема*, *дифіра́мб* і *дитира́мб*, *ефі́р* і *ете́р*, *ка́федра* і *кате́дра*, *логари́фм* і *логари́тм*, *Борисфе́н* і *Бористе́н*, *Демосфе́н* і *Демосте́н*, *Ма́рфа* і *Ма́рта*, *Фесса́лія* і *Тесса́лія* та ін.»

УКРАЇНСЬКІ Й ДАВНО ЗАСВОЄНІ СЛОВА

і́рій і *и́рій*, і́род і *и́род*

На початку слова звичайно
пишемо і

Деякі слова мають варіанти з
голосним и: *і́рій* і *и́рій*, *і́род* і
и́род ('дуже жорстока
людина').

ВАРІАНТНІ ФОРМИ РОДОВОГО ВІДМІНКА
*ра́дості й ра́дости, любóві й любóви,
Бі́лору́си й Бі́лору́си*

«Іменники на -ть після приголосного, а також слова *кров, любóв, óсінь, сі́ль, Русь, Бі́лору́сь* у родовому відмінку однини можуть набувати як варіант закінчення -и: *гі́дності, незале́жності, ра́дості, сме́рти, че́сти, хорóбрості; кро́ви, любóви, óсени, со́ли, Ру́сі́, Бі́лору́си*».